

20.08.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**20 Ağustos 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

20 Ağustos 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliği
- Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ankara Üniversitesi Sivil Toplum ve Kalkınma Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu Kararı

YARGI BÖLÜMÜ ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/6/2020 Tarihli ve E: 2019/105, K: 2020/30 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 2/6/2020 Tarihli ve 2016/762 Başvuru Numaralı Kararı

TMO Genel Müdürü Güldal: Hububat rekoltesi geçen yıla göre daha yüksek

Tarımda iyi bir üretim dönemi geçirildiğini belirten TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, "2020'de bir önceki yıla göre hububat rekoltemiz ürünlere göre değişmek üzere yüzde 5-8 daha yüksek. Önceki yılların ortalaması üzerinde bir verimle karşı karşıyayız." dedi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, tarımda iyi bir üretim dönemi geçirildiğini ve 2020'nin geçen yıldan daha iyi bir dönem olacağını belirterek, "2020'de bir önceki yıla göre hububat rekoltemiz ürünlere göre değişmek üzere yüzde 5-8 daha yüksek. Önceki yılların ortalaması üzerinde bir verimle karşı karşıyayız." dedi.

Türkiye tarımının yol haritasına katkı sağlamak amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı himayesinde gerçekleştirilen 'Tarım Ormanının Geleceği Webinar Serisi ve Zirvesi'nde konuşan TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, tarımın sürdürülebilirliği için üreticinin ürettiği ürünlerden gelir elde etmesi gerektiğine dikkat çekti. Konuşmasında TMO'nun üretimin devamlılığı için hasat döneminden önce ürün

fiyatlarını belirleyip açıklamasının önemli olduğunu söyleyen Güldal, bunu son 2-3 yıldır geleneksel hale getirdiklerini aktardı.

Çiftçilerin maliyetlerini hesaplayarak bu değerleri belirlediklerini anlatan Güldal, "Üreticimizin memnun olacağı şekilde maliyet ve iç-dış piyasa analizlerini yapıyor, bir önceki yılın alım fiyatlarıyla mukayese ediyor, rekolteye bakıyoruz. Üreticinin gelecek sene ekmesini teşvik edecek bir fiyat politikası belirliyoruz." diye konuştu.

"Ortalamanın üzerinde bir verimle karşı karşıyayız"

Son iki yılda üreticilerin açıklanan fiyatlarla ilgili bir sıkıntı yaşamadığını sıklıkla dile getirdiğine işaret eden Ahmet Güldal, hububat rekoltesinin ürünlere göre değişmek üzere bu yıl bir önceki yıla göre yüzde 5-8 daha yüksek olduğunu vurguladı. Bu yılın 2019'a göre daha iyi bir dönem olacağını söyleyen Güldal, "İyi bir üretim dönemi geçirdik. Doğal afetlerden fazla etkilenmeden, rekolteelerde büyük kayıplar vermeden, kalitede sıkıntı yaşamadan önceki yılların ortalaması üzerinde bir verimle karşı karşıyayız." dedi.

Stoklamanın kamuoyunda olumsuz değerlendirilen bir kavram olarak öne çıktığını, ancak tarım ürünlerinin 12 ay boyunca tüketicilerin istifadesine sunulması için belli şartlarda stoklanması ve muhafaza edilmesi gerektiğini kaydeden Güldal, şu ifadeleri kullandı: "4,2 milyon tonluk stoklama yapabileceğimiz TMO'nun depo kapasitesi mevcut. Bunun dışında özellikle son yıllarda giderek önem kazanan lisanslı depoculuk sistemi var. Bu, yaklaşık 6 milyon tonluk bir kapasite ulaşmış durumda ve giderek artıyor. 2023 yılına kadar 10 milyon ton civarında depolama kapasitesine ulaşacak. Bazı ürünlerde ürünü alıp satmamak amaçlı depolamak bizim radarımızda bulunuyor. Biz bu konuda kurumumuzun misyonu gereği izin vermeme noktasında çok ciddi hassasiyetimiz var."

Salgın döneminde dünyada birçok market rafının boş kalırken, Türkiye'de market raflarının ise en fazla yarım saat boş kaldığını söyleyen Güldal, "Bu Türkiye'nin çok güçlü bir altyapının ve sektörün olduğunu gösteriyor. Üretim devam etti, fabrikalarımız çalıştı. Gıda perakendecisi, nakliyecisi, tedarikçisi üzerine düşen görevi yaptı. Fiyatlarda da herhangi bir anormallik yaşatmadan süreci yürüttüler." dedi.

"Toplam tarım finansmanı miktarı 120 milyar TL"

DenizBank Genel Müdürü Hakan Ateş de gerek bakanlığın gerek halkın sağduyusuyla salgın döneminde tarlada çiftçilerin çalışabildiğini belirterek, "Lojistiğimiz çok iyi çalıştı ve nihai tüketicilere gıdaları ulaştırabildi. Dağıtımda ve benzeri konularda çok büyük bir sorun yaşanmadı." dedi.

Tarımın artı değer veren, ithalatı ihracatından daha az olan bir sektör olduğunu kaydeden Ateş, "18 milyar dolarlık bir ihracat var. İthalat düştükten sonra 5,5 milyar doların üzerinde net bir girdi kalıyor. Bu çok daha artırılabilir." diye konuştu.

Türkiye'de toplam tarım finansmanı miktarının haziran sonu itibarıyla 120 milyar TL olduğunu açıklayan Ateş, şunları kaydetti: "Özel sektörün sağladığı 33 milyar TL'lik bir finansman söz konusu. Gururla ifade ediyorum ki, bu finansmanın 16 milyar TL'sini DenizBank olarak biz temin ediyoruz. 600 bini kredili olmak üzere 1,2 milyon çiftçimizin bankamızda hesabı bulunuyor. Çiftçilerimizin tarım girdilerine doğrudan ulaşmaları, vade farksız ve önemli maliyetlere uğramadan bunları elde etmesini sağlamak gayesindeyiz. Tarımsız Türkiye düşünülemez. Özellikle ülkemiz için tarım vazgeçilmezdir."

"Nasıl ki KOBİ'ler ekonominin can damarını ve dokusunu oluşturuyor ise tarımda da aile işletmeleri aynı şekilde öne çıkıyor." ifadelerini kullanan Ateş, "Ölçekleri büyütmemiz gerekiyor, daha ileri işlenmiş gıdalarla enlemesine entegrasyonu sağlamamız lazım. Aile işletmelerinden asla vazgeçemeyiz. Onların bilgi birikimini, genç nüfusunu kırsalda tutup üretime katkıda bulunmaları sadece tarım sektörü için değil ülkemizin genel sosyolojik yapısı için de son derece hayati." ifadelerini kullandı.

Bloomberg: Türkiye Karadeniz'de enerji kaynağı keşfetti

Bloomberg News'te yer alan habere göre, Türkiye Karadeniz'de bir doğal gaz enerji kaynağı keşfetti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bugün yaptığı açıklamada, "Cuma günü kamuoyu ile yeni bir müjdeli haberi paylaşacaklarını" belirtmişti.

Bloomberg News'un konu hakkında doğrudan bilgiye sahip iki kaynağa dayandırdığı haberine göre, Türkiye Karadeniz'de bir enerji kaynağı keşfetti ve bu kaynak muhtemelen doğal gaz.

İki yetkili, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Cuma günü kamuoyu ile yeni bir müjdeli haberi paylaşacaklarını" belirtmesinin ardından konuştu. Erdoğan aynı zamanda Doğu Akdeniz'de arama, tarama çalışmalarının devam edeceğini söylemişti. Cumhurbaşkanlığı, konuya ilişkin yorum yapmadı.

Petrokimya ve enerji hisselerinde artış

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'müjde' açıklamaları sonrası, piyasada hareketlilik arttı. BIST yüzde 2'yi aşan primle 1,118 seviyesine kadar yükseldi. Bu arada borsada enerji ve petrokimya hisselerinde yüzde 10'a varan artışlar dikkat çekti. Petkim, Tüpraş, Zorlu Enerji, Aygaz, Ak Enerji, Ayen Enerji ve Naturel Gaz açıklama sonrası değer artışlarıyla öne çıkan hisseler oldu.

Bakan Albayrak: Türkiye için eksen değişikliği olacak

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, Erdoğan'ın "Cuma günü bir müjde vereceğiz" açıklamasına ilişkin, "Türkiye için bir eksen değişikliği, önemli bir süreç olacak. Çok daha güzel günler bizi bekliyor" değerlendirmesinde bulundu.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Kalyon Güneş Teknolojileri Fabrikası Açılış Töreni'nin ardından gazetecilere açıklamada bulundu.

Bundan yaklaşık 4 yıl önce Milli Enerji ve Maden Strateji Belgesi kapsamındaki hedeflerden bahsettiklerini anımsatan Albayrak, yapılan açılışla, bunun en tarihi adımlarından birinin atıldığını söyledi.

Albayrak, bu adımın ülke açısından önemine dikkati çekerek, "Türkiye'de hep üretim adı altında birleştirip ihracat yapıyoruz diyenlere inat, Türkiye'de güneş teknolojilerinde hatırı sayılır tesisin açılışını yaptık. Bu tesiste üretilecek yerli panellerle dünyanın en büyük güneş tarlası kurulacak." diye konuştu.

Bu yatırımın, sadece ekonomi ve enerji politikaları anlamında değil, bir psikolojik eşiğin aşılması açısından da tarihi bir iş olduğunu vurgulayan Albayrak, sözlerini şu değerlendirmede bulundu:

"Milyar dolarlık pazar, ithalatı elimine ettiğiniz, ihracat kapasitesini genişlettiğiniz bir iş. Milli ekonomiden, katma değerli üretimden bahsediyoruz. Türkiye'nin katma değerli üretimle birlikte istihdama, yetişmiş iş gücüne, dönüşüm modeline örnek olacak yatırım modeli burada var. Türkiye'ye, Türk mühendislerine güvendiğinizde, Türkiye'nin artık bu teknolojilerde söz sahibi olacağı Ar-Ge altyapısı da burada var. Artık bu teknolojileri daha ileri noktaya taşıyacak süreç başlıyor. İnşallah bunun bir sonraki adımı, bu teknolojilerin gelişmesinde bir sonraki adım enerji depolama. Biz bunu başardıysak, pil depolama, enerji depolama altyapısıyla ilgili bunun yakın gelecekte de gerçekleştiğini göreceğiz."

Albayrak, ülkenin tarihi projelere imza attığına işaret ederek, "Beton lobisi, betonlar arasında tasfiye olurken, Türkiye inşallah bu dönüşümü her anlamda çok daha ileri noktaya taşıyacak. Biz buna gönülden inanıyoruz. Her attığımız adım bu ideale ve hedeflere perçinlenerek ulaşmamız için çok daha güzel bir süreci ortaya koyacak. Önümüzdeki günlerde daha güzel haberlerle Türkiye inşallah daha mutlu ve güçlü şekilde geleceğe uyanacak." ifadelerini kullandı.

"Cumayı bekleyelim"

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın cuma günü açıklanacağını duyurduğu müjdenin sorulması üzerine Albayrak, şunları kaydetti:

"Hakikaten Türkiye için bir eksen değişikliği, değişim ve dönüşüm noktasında önemli bir süreç olacak, önemli bir haber olacak. Onun için Cumhurbaşkanımızın söylediğinin ötesine bir kelime daha söylemek doğru olmaz. Cumayı bekleyelim. Biraz meraklanalım. Türkiye açısından inşallah çok daha güzel günler bizi bekliyor. Siz yeter ki doğru iş yapmaya, doğru hedeflerle doğru adımlar atmaya devam edin, sonuç her anlamda gelecektir, yeter ki bu millete inandığınız sürece."

En kritik toplantı için gözler Merkez'de

Ekonomistler, Merkez Bankası'nın PPK toplantısında politika faizini sabit tutmasını, ancak sıkılaştırma adımlarına devam etmesini bekliyor.

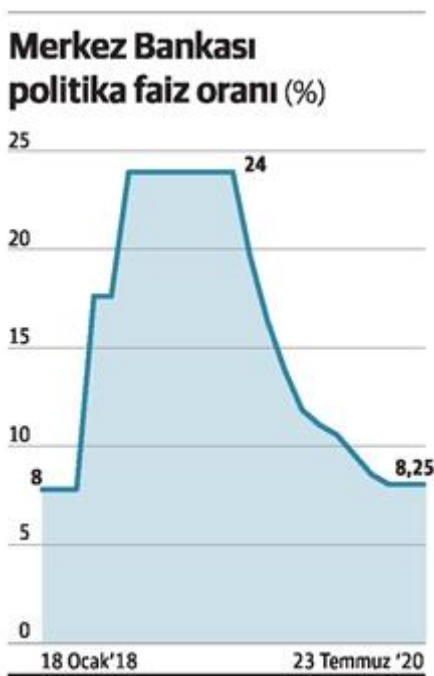
Merkez Bankası uzunca bir süre kamu bankalarının desteğiyle 6.85 lirada sabit bir seyir izleyen dolar kurunda hareketlenmenin başladığı 27 Temmuz'dan bugüne aldığı likidite yönetimi kapsamında atılan sıkılaştırma adımları çerçevesinde piyasa faizini yaklaşık 200 baz puan artırdı. Bankanın ağırlıklı ortalama fonlama faizi 27 Temmuz'da yüzde 7,53'ten yüzde 9,31'e yükseldi. Bu rakam 24 Mart'tan beri en yüksek seviyeye işaret ediyor yani 4 ayın en yüksek seviyesi. Merkez Bankası bugünkü Para Politikaları Kurulu toplantısı öncesinde de geleneksel yöntemle repo ihalesi düzenleyerek sıkılaştırmaya devam etti. Dünkü ihalede ortalama yüzde 11,27 basit faizden 10 milyar TL fonlama sağlandı. Bugün kararı açıklanacak PPK'da ise ekonomistler politika faizi olan yüzde 8,25'te bir değişiklik beklemiyor.

Pandemi döneminde 250 baz puan

Bugünkü PPK'da değişiklik beklenmese ve son haziran ve temmuz toplantılarında Merkez Bankası politika faizini sabit tutsa da Başkan Murat Uysal'ın göreve

geldiği Temmuz 2019'dan bu yana toplam bin 575 baz puanlık faiz indirimine gidilmiş, politika faizi yüzde 24'ten yüzde 8,25'e kadar düşürülmüştü. Merkez Bankası, mart, nisan ve mayıs aylarında politika faizini toplamda 250 baz puan aşağı çekmişti.

Merkez Bankası 7 Ağustos'tan beri olduğu gibi dün de yüzde 8,25 seviyesindeki politika faizinden bir hafta vadeli repo ihalesi açmadı. Yani piyasaya politika faizinden fonlama yapmadı. Bunun yerine geleneksel yöntemli repo ihaleleri düzenleyerek faiz oranlarını bankaların tekliflerine göre belirlemeyi sürdürdü. 10 milyar TL miktarlı ihaleye 53.2 milyar lira teklif geldi ve ortalama basit faiz yüzde 11,27 olarak belirlendi. Önceki günkü ihalede faiz oranı yüzde 11,30 idi. Çünkü ihaledeki faiz oranı da geç likidite penceresi faizi olan yüzde 11,25'in üzerinde gerçekleşti.

Borç alma limitlerinde düşüş devrede

Dün ayrıca Merkez Bankası'nın önceki gün ilan ettiği bir diğer sıkılaştırma önlemi olan bankalararası para piyasasında borç alabilme limitlerinin yarıya düşürülmesi uygulaması da devreye girdi. Bankalar yüzde 9,75 olan faiz koridoru üst limitinden bu kanaldan boğlanma sağlayabiliyor. Bunun miktarı da dün itibariyle yarıya indirilerek likidite kısıtlaması sağlandı.

Tera Yatırım Ekonomisti Enver Erkan, kurda dalgalanmanın başlamasıyla para politikalarının odak noktasını daraltıcı yönde değiştirerek Merkez Bankası'nın Türk Lirası likiditesini kısarak ağırlıklı ortalama fonlama faizini artırmaya başladığını

hatırlatarak "Bu kapsamda yüzde 8,25'te 1 haftalık repo penceresi önemini yitirmiş ve bankalar daha yüksek faiz oranlarından borçlanmaktadır. Bankalar, yüzde 9,75 olan gecelik borç verme faizi ve yüzde 11,25 geç likidite penceresi faiz oranlarına doğru yönlendirilmektedir. TCMB'nin gecelik borçlanma imkanlarını yarı yarıya kısması, GLP'ye olan yönelimi de artıracığından, ağırlıklı ortalama fonlama faizi artmayı sürdürecektir" dedi.

Faiz koridoru üst bandında artırma ihtimali

Merkez Bankası'nın bugünkü toplantısında politika faizinde değişikliğe gitmesini beklemediğini vurgulayan Erkan, şunları söyledi: "Bununla beraber, Türk Lirası sıkılaşmasına devam edecektir, dolayısıyla ağırlıklı ortalama fonlama faizi ve para piyasası faizleri daha yüksek seviyelere gidecektir. Devam eden likidite sıkılaştırması ve bankaların GLP'den borçlandırılmaya devam etmesi çerçevesinde fonlama faizi artmaya devam edecektir. Piyasada oluşan fonlama çerçevesinde, Merkez Bankası'nın faiz koridoru üst bandında ve GLP'de teknik ayarlama yapma ve bu oranları artırma ihtimalini de görüyoruz."

Faiz koridoru ile sıkılaştırma sürebilir

Ekonomistler, Merkez Bankası'nın Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında politika faizini sabit tutmasını ancak sıkılaştırma adımlarına devam etmesini bekliyor. Econs Kurucu Ortağı Ferhat Yükseltürk, AA muhabirine yaptığı açıklamada, "Merkez Bankası'nın politika faizinde bir artış yapacağını beklemiyorum, ancak piyasayı dengeleme amacıyla Geç Likidite Penceresi faizlerinde bir artış yapabileceğini düşünüyorum" ifadelerini kullandı. Virtus Global Yönetici Ortağı İnanc Sözer de "TCMB'nin yakın dönemdeki politika tutumu, politika faizini artırmayacağına ancak süregelen belirsizlikler ve artan güven aşılama tedbir ihtiyacı nedeniyle diğer politika araçları ile sıkılaştırmaya devam edeceğine işaret ediyor" diye konuştu. Societe Generale Gelişmekte Olan Piyasalar Strateji Direktörü Phoenix Kalen ise, "Merkez Bankası'nın yarınki toplantısında politika faizinde bir değişikliğe gitmesini beklemiyoruz. Ancak TCMB, faiz koridorunu kullanarak likidite sıkılaştırmasına devam edebilir" dedi.

Bakan Pekcan: Fuarlar 1 Eylül'den itibaren başlayacak

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, vaka sayılarının artarak devam ettiği ve uzmanların yeni önlem çağrılarını yaptığı şu günlerde; fiziki fuarların 1 Eylül'den itibaren yeniden düzenlenmeye başlanacağını açıkladı.

Pekcan, Twitter hesabından fuarlara ilişkin değerlendirmede bulundu.

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle ertelenen fiziki fuarlardan açık alanda gerçekleştirilenlerin normalleşme süreciyle birlikte 1 Temmuz'dan itibaren düzenlenmeye başlandığını anımsatan Pekcan, "Kapalı alanda gerçekleştirilen fiziki fuarlarımız ise 1 Eylül'den itibaren yeni önlemlerle düzenlenmeye başlanacak. Maske-mesafe ve hijyen tedbirleri kapsamında gerekli tüm önlemler alınarak kamu sağlığının korunmasına öncelik verilecek." ifadelerini kullandı.

"HES KODU SORGULAMASI YAPILACAK"

Pekcan, katılımcı, ziyaretçi ve görevlilerin HES kodu sorgulaması yapılarak fuar alanına girişlerinin sağlanacağına dikkati çekerek şunları kaydetti:

"Ayrıca, ziyaretçi sayısı, standların yerleşim planları, dezenfektasyon gibi belirlenen tüm kurallara yönelik denetimler TOBB veya görevlendireceği oda/borsa tarafından yapılacak."

Türkiye'de 6 ayda 4 binden fazla yabancı ortaklı şirket kuruldu

Türkiye'de yılın ilk yarısında toplam sermayesi 1,4 milyar liraya yaklaşan 4 bin 197 yabancı ortaklı şirket kuruldu.

Türkiye'de yılın ilk 6 ayında toplam sermayesi yaklaşık 1,4 milyar lira olan 4 bin 197 yabancı ortaklı şirket kuruldu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin verilerine göre, ocak-haziran döneminde kuruluşuna imza atılan şirketlerin 391'i anonim, 3 bin 806'sı limited olarak faaliyete geçerken, yabancı sermaye oranı yüzde 77,96'yı buldu.

Bu şirketlerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında, 317'sinin İran, 141'inin Suriye, 107'sinin Ürdün, 96'sının Libya, 87'sinin Lübnan ortaklı olduğu görüldü. Bu ülkeleri, 86 şirketle Almanya, 78'er şirketle Mısır ve Suudi Arabistan, 59 şirketle Pakistan, 58 şirketle Birleşik Arap Emirlikleri ortaklı olanlar izledi.

Manş Adaları ortaklı şirketlerin toplam sermayesi 6 aylık dönemde 162,3 milyon lirayı geçti. İran ortaklı şirketlerin sermayesi 88,4 milyon lira, Irak ortaklıların 62,4 milyon lira, Suriye ortaklıların 50,5 milyon lira, Ürdün ortaklıların toplam sermayesi de 46,8 milyon lira oldu.

İstanbul, 2 bin 634 şirket ile ilk sırada

İstanbul, 2 bin 634 şirketle söz konusu dönemde en fazla yabancı sermayeli şirketin kurulduğu iller sıralamasında ilk sırada yer aldı. Bu ili Antalya 256, Ankara 222, Gaziantep 145, Mersin 117 ve Bursa 111 şirketle takip etti. İstanbul'da kurulan söz konusu şirketlerin toplam sermayesi 1,1 milyar liraya yaklaştı.

İstanbul'u, 87,7 milyon liralık sermayeyle Gaziantep, 80,5 milyon lirayla Antalya, 50,8 milyon lirayla Bursa, 50,1 milyon lira sermayeyle de Ankara izledi.

Ardahan, Amasya, Bitlis, Bartın, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Sinop'ta yabancı sermayeli şirket kuruluşu gerçekleşmedi.

Öte yandan, geçen yılın ilk yarısında 1,7 milyar lira sermayeye sahip 6 bin 181 yabancı ortaklı şirket kurulmuştu. Bu yılın ocak-haziran döneminin büyük bölümünde Kovid-19 salgınının tüm dünya gibi Türkiye'de de etkili olması ekonomik faaliyetleri kısıtlamıştı. Buna karşın 4 bin 200'e yakın yabancı ortaklı şirket kuruluşunun gerçekleşmesi dikkati çekti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Cuma günü bir müjde vereceğiz

Başkent Organize Sanayi Bölgesi'nde 1,4 milyar dolarlık yatırımla kurulan ve yıllık 500 megavat güneş paneli üretim kapasitesine sahip fabrikanın töreninde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, cuma günü verecekleri müjde ile Türkiye'de yeni bir dönemin açılacağını söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başkent Organize Sanayi Bölgesi'nde "Kalyon Güneş Teknolojileri Fabrikası Açılış Töreni"nde konuştu.

Ankara'da kurulan Türkiye'nin ilk, Avrupa ve Orta Doğu'nun tek entegre güneş paneli üretim fabrikası olan Kalyon Güneş Teknolojileri Fabrikası, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla açıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, açılışta yaptığı konuşmasında, COVID-19 salgını ile ilgili olarak, "Son dönemde vaka sayılarında kısmi bir artış yaşansa da salgın halen kontrolümüz altındadır." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, "Ülkemiz kaynaklı olmayan bazı sıkıntılarla karşılaşsak da, Türk ekonomisi salgın öncesi ivmesini tekrar yakalamış görünüyor." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Milletin mücadelesine destek olmak yerine takoz olan sığ bir muhalefet anlayışının ülkemize verebileceği hiçbir şey yoktur." şeklinde konuştu.

"Doğu Akdeniz'de ülkemize dayatılmaya çalışılan Sevr'e boyun eğmeyeceğiz"

"Bir asır önce nasıl millet olarak Sevr'i yırtıp atmışsak bugün de Doğu Akdeniz'de ülkemize dayatılmaya çalışılan Sevr'e boyun eğmeyeceğiz." diyen Erdoğan, "Türkiye'nin Doğu Akdeniz'den Libya'ya kadar farklı cephelerde yürüttüğü mücadele sadece hak mücadelesi değil, bir istikbal mücadelesidir." şeklinde konuştu.

Erdoğan, "(Doğu Akdeniz) Hiçbir sömürgeci güç, ülkemizi bu bölgede var olduğu tahmin edilen zengin petrol ve doğal gaz kaynaklarından mahrum bırakamaz." ifadelerini kullandı.

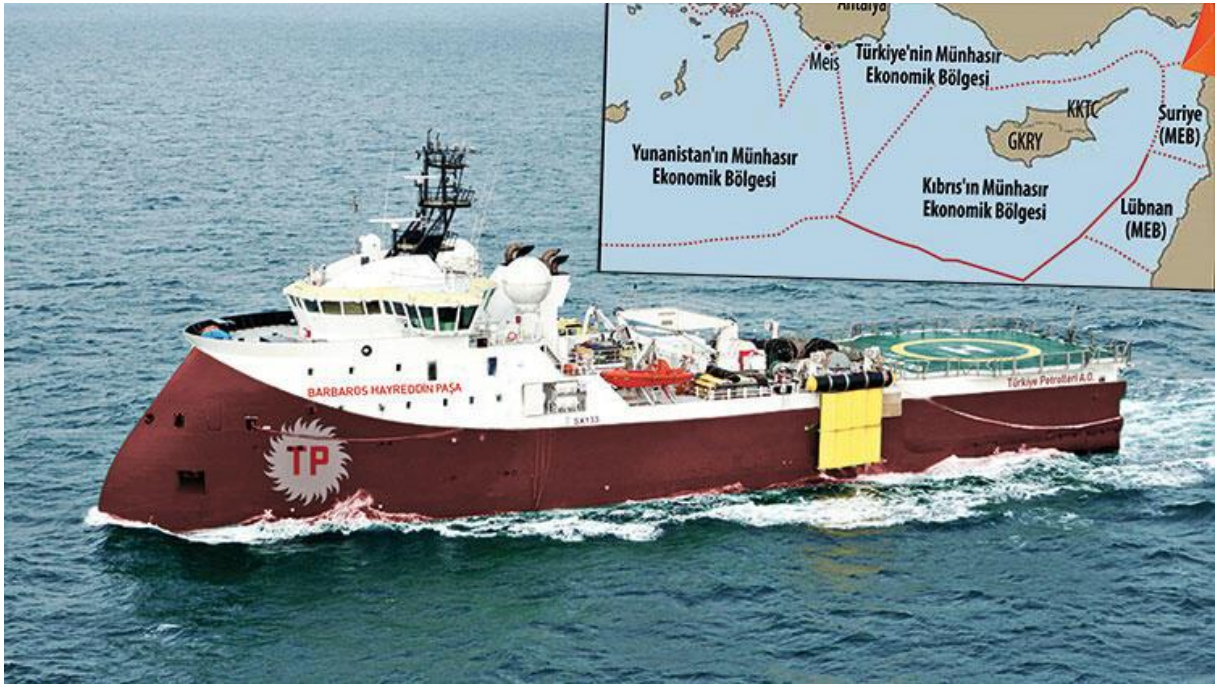
"Cuma günü vereceğimiz müjde ile Türkiye'de yeni bir dönem açılacak"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İnşallah Cuma günü tüm milletimize bir müjdeyi vermekle karşı karşıya olacağımızı tahmin ediyor ve buna inanıyorum. Ve şu anda bu müjdenin biz de hayalleri, rüyası içerisindeyiz. Cuma günü inşallah bu müjdeyi tüm milletimize vermek suretiyle Türkiye'de yeni bir dönemin açılacağına da şimdiden inanıyorum." dedi.

AB'den Yunanistan'a kötü haber: O harita geçersiz

Avrupa Birliği Komisyonu Hürriyet'in sorusu üzerine yaptığı açıklamada Yunanistan'ın Doğu Akdeniz'de kendi tezlerini savunmak için öne sürdüğü 'Sevilla Haritası'nın 'AB'nin resmi belgesi olmadığı' belirtti. AB, bu açıklamayla Atina'nın tezleriyle arasına bir kez daha mesafe koymuş oldu.

Genelde "Avrupa Birliği'nin haritası" olarak tanımlanan "Sevilla Haritası", [Doğu Akdeniz](#)'de deniz yetki alanlarının belirlenmesi konusunda son dönemde sıkça gündeme getiriliyor. Özellikle [Yunanistan](#)'ın tezlerine destek olarak kullandığı haritaya Türkiye'de de yoğun atıf yapılıyor. **AB** tarafından 2000'li yılların başında İspanya'daki Sevilla Üniversitesi'ne sipariş edilen bir çalışmanın ürünü olmasından hareketle "AB'nin resmi belgesi" olarak algılanan haritanın Brüksel açısından niteliğini Avrupa Birliği Komisyonu'na sorduk.

RESMİ BELGE DEĞİL

AB'nin Sevilla Haritası konusundaki resmi tutumunun ne olduğu, bu haritanın AB'nin Akdeniz'deki deniz yetki alanları konusundaki hukuki pozisyonunu yansıtıp yansıtmadığı, AB'nin Akdeniz'deki deniz yetki alanları konusundaki tutumunun ne olduğu yönündeki sorularımıza AB Komisyonu dikkat çekici bir cevap verdi.

SINIR YETKİSİ YOK

AB Komisyonu'ndan Hürriyet'e verilen cevapta, "Kurumlar tarafından hazırlatılan harici raporlar AB'nin resmi belgeleri değildir ve AB için hukuki ve siyasi değerleri yoktur" denildi. AB Komisyonu, "Deniz alanlarının sınırlandırılması ve buralardaki kaynakların kullanımıyla ilgili konular ancak iyi niyetle, uluslararası hukuka uygun olarak ve iyi komşuluk ilişkileri doğrultusunda diyalog ve müzakere yoluyla ele alınabilir" ifadelerini kullandı.

Akademik çalışmalar başta olmak üzere bu haritaya referans olarak atıfta bulunulsa da AB'nin, deniz yetki alanlarının belirlenmesi de dahil, bu tür bir haritalandırma konusunda herhangi bir yetkisi bulunmuyor. Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin haklarını korumak amacıyla attığı son adımlar konusunda da AB'nin "Sevilla Haritası'na uyun" diye doğrudan bir açıklaması yok.

DİYALOG HAVASI HÂKİM

AB’de dönem başkanı Almanya’nın da etkisiyle, diyalogu öne çıkarmaya çalışan bir hava hâkim. Bu havanın son etkisi, geçtiğimiz günlerde Atina’nın talebi üzerine dışişleri bakanları düzeyinde yapılan toplantıda, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin Türkiye’ye yönelik daha sert tavır taleplerinin kabul görmemesi oldu.

TÜRKİYE GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE REDDEDİYOR

Sevilla Haritası’nın kendisi açısından herhangi bir geçerliliği olmadığını sıklıkla dile getiren Türkiye, bu belgeyi referans alacak tüm girişimleri engellemek için yıllardır gerekli adımları atmayı sürdürüyor. Türkiye, konuya ilişkin mesajlarında da, bu belgenin barış ve istikrara katkı sağlamadığını her fırsatta dile getiriyor. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın geçtiğimiz günlerde Donanma Komutanlığı’nı ziyareti sırasında yaptığı, “Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk Silahlı Kuvvetleri, 83 milyon, yani bizlerin hiçbir şekilde bu Sevilla Haritası veya benzeri birtakım talep ve uygulamalarla adeta kıyılarımıza hapsedilmeyi kabul etmeyeceğimizi herkesin bilmesi lazım” açıklaması Türkiye’nin pozisyonunu özetler nitelikteydi.

Akşener ve Davutoğlu'ndan ortak açıklama

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu gerçekleştirdikleri görüşme sonrası ortak açıklama yaptı.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu ortak açıklama yaptı.

Meral Akşener'in açıklamalarından satır başları şöyle:

Evimizde gibi ağırlandık gerçekten çok teşekkür ediyorum. Biz muhalefet partileri olarak oy almak ve her seçmene ulaşmak için uğraşan siyasi organizasyonlarız ve birbirimizle rekabet ediyoruz. Türkiye ithilafların öne çıktığı bir anlayışla yönetiliyor. Elbette her seçmenin oyunu sayın Davutoğlu da ben de istiyoruz. Ama bunu kırmadan yapılabileceğini göstereceğiz. Sayın Davutoğlu'nun söylediği Biden'ın sözlerine karşı ortak tutum tavrını olumlu gördük. Sayın Erdoğan'ın bu konuda ne dediğini bilmiyorum. Türkiye demokrasi konusunda hassas bir tutumdadır. Hepimiz Biden'a bağarmaktan telef olduk ama sayın Erdoğan'dan tık yok.

GÜL'ÜN CUMHURBAŞKANLIĞI ADAYLIĞI

11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı adaylığı ile ilgili konuşan Davutoğlu şunları söyledi:

Biz bu konuda bir taraf durumunda değiliz. Türkiye'de korku iklimini tümüyle yok edecek bir anlayışa ihtiyaç var.

Sayın Akşener ile yaptığımız görüşme gibi tüm siyasilerin birbiriyle görüşmesine ihtiyaç var. Şu anda bir çok konuda ortak yaklaşıma ihtiyacımız var. Biz öncelikle iki parti arasında da hayın diyalog... Diğer partilerle de bunu yapmaya ihtiyacımız var. Sayın Cumhurbaşkanı ya kimseyle görüşmüyor, ya da herkesi hain ilan ediyor. Bu anlayışı yıkmak zorundayız.

AKŞENER'DEN ALTUN'A SERT TEPKİ

Akşener, gazetecilerin Biden'ın açıklamalarına tepkisi ile ilgili sorduğu soruya yanıt vererek, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'a sert tepki verdi. Akşener'in açıklamaları şöyle:

Biden hadsiz, yanlış, çirkin bir açıklama yapmış. Ama Trump da bizzat Türkiye'ye ve Erdoğan'a iğrenç bir mektup yazdılar. Akşener'e de Trump'a pelüş kafa demek düştü. Bir baktık ki sonra kanka olmuşlar. Bazen şahsi ilişkiler üzerinden Türkiye'nin şirazesini kaydı. İkili ilişkiler güzeldir devlet yöneticileri arasında ama asıl olan kurumsaldır. Bir baktık rahip Brunson Beyaz Saray'da ağırlanıyor.

Kurumsal bir ilişki biçimini devletler arasında Türkiye'nin geliştirmesi gerek. Dışişleri Bakanlığı yanıt vermiyor, sonra Sayın Altun muhalefet niye yanıt vermiyor diyor. Bu sayın Altun'un haddi de hakkı da değildir. Atanmış birinin bir seçilmiş hesap sormaya hakkı ve haddi yoktur. Patronu verecek önce cevabı. Habire memurlar konuşuyor. Dolayısıyla sayın Çavuşoğlu ve sayın Erdoğan'ın fikirlerini merak ediyorum.

"İKTİDAR GÖREVİ İHMAL ETTİ"

Gelecek Partisi Başkanı Davutoğlu ise iktidarın görevini ihmal ettiğini vurgulayarak şunları söyledi:

Biden'in bu açıklamaları Türkiye'ye ve Türk demokrasisine hakaret. Cevap verme sorumluluğu önce iktidara düşer. Bir ülkenin cumhurbaşkanlığı adayı Türkiye'ye hakaret ediyor ve iktidarda bulunan cumhurbaşkanı ve dışişleri bakanı bunu bir tuzak gibi kullanmayı bekliyorlar. Bu açık bir şekilde vazifeyi ihmalidir. Duyulduğu andan itibaren hepimiz tepki verdik. İktidarda olanlar bunları duymuyorlar. Sayın Erdoğan ve Dışişleri Bakanı açıklama yapmadı. O açıklamanın yapıldığı gün Sayın Cumhurbaşkanı Tepki vermeliydi.

CUMHURBAŞKANLIĞI ADAYLIĞI AÇIKLAMASI

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Cumhurbaşkanlığı adaylığı ile ilgili sorulan soruya ise şu şekilde yanıt verdi:

Rahmetli Demirel'in sözü var. Ortada seçim yok bir şey yok, doğmamış çocuğa don biçiyorlar. Dolayısıyla şu anda bu konunun konuşulmasını doğru bulmuyorum.

"ESNAF 'AÇIZ' DERKEN BİZ BİDEN'I KONUŞUYORUZ"

Akşener, esnafın ve vatandaşın derdinin ekonomi olmasına rağmen gündemin üst sıralarında Biden tartışması olduğunun altını çizerek şöyle konuştu:

Merkez Bankası bağımsızlığını özerkliğini terk etti. O yüzden yarın ne karar çıkacak bilmiyoruz. Faizi artırır mı düşürür mü bilemem. Ben arkadaşlarıma da sordum onların da bir ön görüşü yok. Bu salgınla ilgili konuda başından beri bizim siyaset anlayışımız hep öneri ileri sürerek gitti. Ama bizim önerilerimizin çoğu dikkate alınmadı. Eğer biz bazı sınır kapılarını önceden kapatsaydık ve kapsamlı bir karantina olsaydı. Bunlar yaşanmayacaktı hem de ekonomi daha rahat yönetilecekti. Ekonomide üretime yönelik karar alın dedik ama 5 müteahhite yönelik kararlar çıktı. Sanırım şu anda sürü bağımsızlığına göre gidiyor iş.

Tüketimi canlandırmak için kişi başına 500 lira verin dedik tüketimi canlandırmak için. Ben Etnaf gezmekten geliyorum. Biden'ı duyan yok etnaf içinde. Açız diyen var. Böyle bir pozisyonda insanlar bize yardım edin derken Biden'ı konuşuyoruz. Bindik bir almete gidiyoruz kıyamete bugün itibarıyla pandemiyle ilgili.

Alaattin AKTAŞ

20 Ağustos 2020

Bu döviz çıkışına rezerv dayanmaz, zaten dayanmıyor

✓ Yabancı çıkışı yılbaşından 7 Ağustos'a kadar olan dönemde 12 milyar doları aştı. Bu, şimdiye kadar hiç karşılaşılmadık bir çıkış.

✓ Finansman kalemi net çıkış kalemine dönüşmüş, cari açık veriliyor, Merkez Bankası'nın rezervi altı ayda 30 milyar dolar erimiş... Bu koşullarda kur artışına şaşılır mı?

Bu yılın, özellikle de son ayların en tuhaf sorusu "Döviz niye artıyor" sorusudur. Çünkü dövizin artması gayet normaldir, aslında anormal olan bu koşullarda dövizin art-mamasıdır.

Herhangi bir mal ve hizmetin fiyatının düşmesi için ya o mal ve hizmetin arzı çok fazla olmalıdır ya da talep çok düşük seyretmelidir. Yani arz-talep dengesi arz lehine bozulmalıdır ki fiyat artışı yaşanmasın.

Konumuz döviz olduğuna göre bir arz fazlalığından söz edebilir miyiz, hayır. Tam tersine arz kanalı tıkanmış ve o kanaldan da bir talep doğmuştur.

Sözünü ettiğimiz arz kanalı yurtdışı yerleşikler ya da kısaca yabancıların Türkiye'deki menkul kıymet varlıkları kanalıdır. Yabancılar normalde Türkiye'de menkul kıymet yatırımı yaparak döviz getirmek durumundayken bu yıl tam tersine mevcut yatırımlarını bozarak döviz götürme eğilimine girmişlerdir.

Türkiye bu kanaldan şimdiye kadar görülmedik ölçüde döviz çıkışına tanıklık etmektedir. Yabancı yatırımcılar yılbaşından 7 Ağustos'a kadar olan dönemde net olarak tam 5 milyar dolarlık hisse senedi ve 7.4 milyar dolarlık devlet iç borçlanma senedi satarak Türkiye'yi terk etmişlerdir. Toplam çıkış böylece 12.4 milyar doları bulmuştur. Bu, şimdiye kadar hiç karşılaşılmamış bir tutara işaret etmektedir.

Rezervi eriten en büyük etken

Yabancı bir dönem döviz getirmiş, şimdi de gitmek istemektedir ve ortaya çıkan bu döviz talebi bir şekilde karşılanacaktır.

Nasıl olacaktır bu; tabii ki Merkez Bankası rezervi kullanılarak...

Geçen hafta açıklanan ödemeler dengesi verilerine göre Merkez Bankası yılın ilk yarısında tam 30 milyar dolar rezerv kaybına uğramıştır.

Bu yıl altı ayda rezervi 30 milyar dolar eksilen Merkez Bankası'nın geçen yılın aynı döneminde rezervini 810 milyon dolar artırdığı dikkate alınırsa gelişmenin ne kadar vahim olduğu daha iyi anlaşılır.

Kaldı ki bu yıl altı ayda 30 milyar dolara ulaşan rezerv erimesinin gerçeği tam olarak yansıttığını söylemek de zor. Mayıs ayında 10 milyar dolarlık Katar swapının devreye girmesiyle rezervde bu miktarda bir erime bir anlamda önlenmiş görünmektedir. Dolayısıyla bu swap olmasaydı rezervdeki eksilme 40 milyar dolara erişecekti.

Rezervdeki kaybın tümü tabii ki yabancı çıkışını karşılamaya gitmedi. Altı ayda yaklaşık 20 milyar dolar da cari açık verdik.

Şu durumda kur artışına şaşılır mı?

Döviz kazancımız geçen yıldan az. Özellikle turizm sektörü tüm dünyada olduğu gibi bizde de ölü bir yıl geçiriyor. Turizm bizim için çok önemli; geçen yıl bu kalemden 30 milyar dolar gelir elde ettiğimizi göz önünde bulundurmakta yarar var. Altı aylık dönemleri de aktaralım; geçen yıl 11 milyar dolara yaklaşan gelir bu yıl 3.5 milyar dolarda kaldı.

İhracat ithalattan daha çok düştüğü için ticaret açığımız büyüyor.

Taşımacılık gelirimiz de altı aylık dönemler itibarıyla 3 milyar dolarlık düşüş olmuş.

Yani toplam döviz gelirimiz düşmüş, yetmezmiş gibi finans kalemlerinde de çıkış yaşanıyor.

Sonuçta döviz arzı azalmış ve bu şekilde seyredeceği de ortada.

Şimdi azalan dövizin fiyatının artmasına şaşmak normal mi?

Bu arada kurda dün olduğu gibi ara ara geri çekilmeler yaşanabilir. Ancak önemli olan genel eğilimin yönüdür. Dün akşam üstü belirginleşen geri çekilme belki de bugünkü toplantıda faiz artışı yönünde karar alınacağının bir işaretidir.

Yabancı giriş-çıkışı

(Milyon dolar)

	H.senedi	DİBS	Toplam
2005	5.830	6.034	11.864
2006	1.852	5.541	7.393
2007	5.455	-3.121	2.334
2008	618	-4.774	-4.156
2009	2.974	-2.771	203
2010	3.771	10.259	14.030
2011	-950	14.809	13.859
2012	6.374	16.442	22.816
2013	747	3.763	4.510
2014	2.578	392	2.970
2015	-1.726	-7.070	-8.796
2016	808	646	1.453
2017	3.324	7.383	10.707
2018	-1.039	-906	-1.945
2019	414	-3.121	-2.707
2020 (*)	-5.026	-7.404	-12.430

(*) 7 Ağustos'a kadar olan dönem

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Seçim sisteminde sürpriz olabilir

20 Ağustos 2020

Cumhurbaşkanlığı seğimine 3 yıl var ama hararetli bir tartışma yürüyor. Muharrem İnce'nin çıkışı, Kemal Kılıçdaroğlu'nun Abdullah Gül iması tartışmanın tansiyonunu yükseltti. Sanki kendi seğimi gibi işin içine ABD'de Demokratların başkan adayı Joe Biden bile girdi. Hem de demokratik teamülleri ayaklar altına alan darbeci bir yaklaşımla. Bu toz duman arasında Kılıçdaroğlu, millet ittifakını Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu ile genişletmenin peşinde. Benzer bir çabayı birer hafta arayla Babacan ve Davutoğlu'nu ziyaret eden Meral Akşener'de de görüyoruz. Akşener bu ziyaretleri sırasında ittifakı konuşmuyor elbette ki. Ama ilişkileri sıcak tutmaya çalışıyor. Millet ittifakının görünmez ortağı olan HDP'nin Eş Genel Başkanı Pervin Buldan ise "güç birliği"nden söz ediyor. Buldan daha önce "açık ittifak"tan söz etmişti. Güç birliği modeliyle HDP'den dolayı millet ittifakı içinde sorun yaşanmasının önüne geçilmesi hedeflenmiş olabilir.

Muhalefet cephesinde yeni sürecin kodları CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve Meral Akşener'in bayram ziyareti sonrası yaptıkları ve 45 dakika süren baş başa görüşmede yatıyor. Akşener o görüşmeden sonra millet ittifakına daha sıkı sıkıya sarılmaya başladı. Hatta öyle ki, Bahçeli ve Erdoğan'ın "Evine dön" çağrısını elinin tersiyle itecek kadar.

SÜRPRİZ NE OLABİLİR?

Başkanlık sisteminin yüzde 50 artı 1 üzerine inşa edilmesi ittifak sistemini getirdi. Haliyle tüm değerlendirmeleri ittifaklar arasındaki dengeye göre yapıyoruz. Ama göz ardı ettiğimiz önemli bir nokta var:

2023 seğimlerine bu seçim sistemi ve yüzde 10 barajıyla mı gideceğiz? AK Parti ve MHP, seçim sistemi ve Siyasi Partiler Yasası üzerinde çalışmak üzere ortak bir komisyon kurdu. Ancak Erdoğan ve Bahçeli bu konuda yetkin isimlerin önerilerini de dinliyorlar. Görünen o ki, 2023'te yüzde 10 barajı olmayacak. Yüzde 7 konuşuluyor. Yüzde 5 ihtimali ona göre daha ikinci aşamada geliyor. İttifakla seğime giren partiler için yüzde 10 barajının korunması, ittifak yapmayanlara yüzde 7 ya da 5 oranının uygulanması

üzerinde duruluyor. Ama sadece bu değil. Bir sürpriz üzerinde konuşuluyor. Henüz karar verilebilmiş değil. Özellikle yüzde 1 ve 2'lik partiler için. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın müjdesi üzerine odaklanmışken benim sürprizimi de düşünün istedim.

ERDOĞAN'DAN AK PARTİLİLERE TARİHİ UYARI

YUKARIDAKİ başlığı bilerek attım. Çünkü AK Parti'nin böyle bir uyarıya ihtiyacı vardı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bakanlar Kurulu toplantısında "Artık bu konuyu duymak istemiyorum" dediği, İstanbul Sözleşmesi üzerinden yaşanan tartışmayı kast ediyorum. Tartışmanın zemini ve kullanılan çirkin üslup nedeniyle İstanbul Sözleşmesi tartışmasından uzak durdum. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İlla şöyle yapalım noktasında değiliz" diyor. AK Parti sözcüsü Ömer Çelik de bir komisyon kurulduğunu, onun raporunu tamamlamasından sonra değerlendirme yapılacağını açıklamıştı.

İŞTE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'YLE İLGİLİ KURULAN KOMİSYON

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay başkanlığında bir komisyon kuruldu. Komisyonda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Aile ve Çalışma Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, AK Parti grup başkanvekilleri Bülent Turan ile Özlem Zengin yer alıyor. Başkanlık sisteminin revize edilmesiyle ilgili çalışmaları da yine Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay yürütmüştü. Komisyon toplantısında İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasını savunanlar olduğu gibi aksaklığın 6284 sayılı yasadan kaynaklandığını belirterek düzeltilmesini isteyenler de çıkıyor. Ancak Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu bir perspektif ortaya koyuyor. "Her sözleşme hazırlayan ülkelerin kültürünü yansıtır. Biz uluslararası sözleşmelerde bu tür durumlarla karşılaşıyoruz. İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili olarak Avrupa Konseyi'ne yorum beyanında bulunalım, müzakereyi kabul ederlerse hassasiyete neden olan maddeleri görüşelim" diyor. Bu görüş ağırlık kazanıyor. Hatta "Eğer Avrupa Konseyi müzakereyi kabul etmezse o zaman İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmak için elimizde bir gerekçe olur" şeklinde değerlendirmelere de konu oluyor. Bu süreç zarfında Avrupa Konseyi ile de temas kuruluyor. Konseyin müzakereye kapalı olmadığı mesajı alınıyor. İlk aşamada Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın hazırlayacağı rapor beklenecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a sunulacak olan bu rapor, yetkili kurullarda değerlendirildikten sonra bir adım atılacak. Ya İstanbul Sözleşmesi'ne dokunulmayacak, ya iptal edilecek ya da Avrupa Konseyi'nden yorum istenecek. İhtiyaç görülürse yasal değişikliğe gidilecek.

O UYARI NEYDİ?

Şimdi gelelim Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tarihi uyarısına. Erdoğan, "Hiçbir tartışmanın bizi bölmesine müsaade etmemeliyiz" diyor. Ardından gelen cümle ise çok daha ilginç: "Bir tartışma bizi bölüyorsa samimi değildir."

AK Parti'de her konu üzerinden bir tartışma ve kutuplaşma çıkaranların Erdoğan'ın bu uyarısı üzerine bir kez daha düşünmelerinde yarar var.

ERDOĞAN'IN MÜJDESİ NE OLACAK?

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, "Cuma günü bir müjde vereceğiz, yeni bir dönem açılacak" dediği sırada CNN Türk'te Başak Şengül'ün canlı yayın konuğuydum. Yani tam bir canlı yayında yakalanma durumu oldu.

Bu ülkenin bir evladı olarak heyecanlandım. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Türkiye için eksen değişikliği" sözüyle heyecanımızı iyice arttırdı. Ama bir yandan da Başak Şengül'ün sorularına da cevap vermem gerekiyordu. Hiçbir bilgi sahibi değildim. O yüzden temennide bulunmak istedim. Doğu Akdeniz'de Fatih sondaj gemisinin zengin bir doğalgaz yatağı tespit etmesini diledim. Bloomberg News, Türkiye'nin Karadeniz'de bir enerji kaynağı keşfettiğini duyurdu ama ben yine de cuma gününü iple çekeceğim. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın müjdesinin ne olduğunu bilmiyorum ama bir müjdeye çok ihtiyacımız olduğundan eminim. İlaç gibi gelecek.

Bütçemiz iş bütçesi değil

Esfender KORKMAZ

20 Ağustos 2020

2020 bütçesinin ilk yedi aylık uygulama verileri açıklandı. Bütçenin yüzde 20,4'ü kadar, 139,1 milyar lira bütçe açığı var.

Öteden beri bütçe verileri açıklandığında en fazla bütçe açığı tartışılır. İMF ile 1999 ve 2001 stand by düzenlemesinde de, bütçe ile ilgili önlemlerde, faiz dışı fazla ve mali disiplin öne çıkmıştı. İstikrar için daha önemli olan bütçe kaynaklarının etkin kullanılması göz ardı edilmişti.

Uygulamaya konulmuş bir bütçede açıklar iki yoldan kapanır...

Birisi Merkez Bankası kaynaklarıdır. Türkiye de merkez bankası kaynaklarının kullanılmasına sınır getirilmiştir. Ama bu sınır yasa değiştirilerek, hülle yapılarak ve filli durum yaratılarak her zaman aşılmıştır.

İkincisi hazinenin borçlanmasıdır. Devlet aldığı borçlar için enflasyonun altında yani eksi faiz veriyorsa, borç verenlerden devlete reel gelir transfer edilmiş olur. Bir yerde devlete borç verenler aynı zamanda gizli enflasyon vergisi de ödemiş olurlar. Eğer yüksek reel faiz varsa, bu defa devletten borç verenlere gelir transfer edilmiş olur.

Öte yandan 3-4 yıl öncesine kadar, bütçe açıkları bütçe hedefini geçmiyordu. Bir anlamda mali disiplin de sağlanıyordu. Son yıllarda ise açıklar arttı. Bu sene pandemi nedeni ile açıkların artması da normaldir.

Bütçe açıkları istikrarı bozar ve fakat bozucu etkisi bütçe kaynaklarının etkin kullanılmamış olması kadar etkili değildir. Asıl sorun bütçe kaynaklarının etkinsiz, popülist amaçlı kullanılmış olmasıdır.

Bütçede iş yapan, katma değer yaratan harcamalar, cari harcamalar ile yatırım harcamalarıdır. Aşağıdaki tablodan anlaşılacağı gibi, 7 ayda personel ile mal ve hizmet alımları için (eski deyimle cari harcamalar) bütçenin yüzde 35,5 kadarı, 241,9 milyar lira, yatırım harcamaları için ise bütçenin yüzde 6,6'sı kadar 44,9

milyar lira harcanmıştır.

Yatırımların payı düşüktür. Bir yerde bu kadar kaynak mevcut kamu yatırımlarının amortismanına yetmez. Bunun için devletin kamu özel işbirliği yasasını iptal ederek, kamu yatırımlarını bütçeden yapması veya yap-işlet devret

modeline dönmesi gerekir.

Özetle bütçenin yüzde 42,1'i ile iş yapılmıştır. Bütçe iş bütçesi değildir. Transfer bütçesidir.

2020 İLK YARI(OCAK-HAZİRAN) BÜTÇE UYGULAMASI

BÜTÇE GİDERLERİ	MİLYAR TL	YÜZDE PAY
-----	-----	-----
TOPLAM GİDER	681,1	100,0
CARİ HARCAMALAR	241,9	35,5
YATIRIM	44,9	6,6
CARİ TRANSFER	298,0	42,7
BORÇ VERME	16,5	2,4
FAİZ	79,7	11,7

BÜTÇE GİDERLERİ -AÇIK	MİLYAR TL	BÜTÇEYE ORANI

VERGİ GELİRLERİ	412,0	60,1
DİĞER GELİRLER	130,1	19,1
AÇIK	139,1	20,4

Cari transferler bütçenin en büyük kalemini, yüzde 42,7'sini oluşturmuştur. Transfer harcamaları içinde, SGK açıkları, tarımsal destekler ve bütçeden halka yapılan yardımlar var. Cari transferlerin bütçe içindeki payı geçen yıllarda da yakın oranda idi. Demek ki pandemi nedeni ile halka yapılan nakit yardımlarla dikkate değer bir artış olmamıştır.

20 Ağustos 2020, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Ne olursak olalım ama 'Benim kim olduğumu biliyor musun' diyerek işi abartmayalım

Filmleri ve televizyon dizileri ile bütün dünyada ün yapan İngiliz Komedyen Ricky Gervais, insanların kendilerini gerektiğinden fazla önemsememeleri için yaşamın formülünü şöyle özetlemiş: "Dünya denilen üzerinde bulunduğumuz kaya parçası, uzaydaki 100 milyar yıldızdan biridir... İnsan diyerek nitelediğimiz canlı türü, var olmuş yarım milyar canlı türünden sadece bir tanesidir. Doğum dediğimiz dünyaya gelme ihtimalimiz ise, 400 trilyonda birdir. Kısacası kimse özel değildir, sadece herkes şanslıdır. Yani yaşamın tadını çıkarmaya bakın. Unutmayın, bir defa daha var olmayacaksınız."

Önemsemek meselesi

Ricky Gervais'in bu düşünceleri tabii ki kimseyi tembelliğe yönlendirmemelidir. Ama aynı zamanda kimse de "**Benim kim olduğumu biliyor musun**" diyerek hava basıp, kendini gereğinden fazla önemsememelidir. Bu gerçeğin özellikle siyaset mesleğini seçenler için söz konusu olduğunu söylemeliyiz.

Yıllar geçerken

Gazeteciliğe başladığım yıldan bugüne kaç tane cumhurbaşkanı, kaç tane başbakan geçtiğini şöyle bir düşündüm. Ülkenin kapitalist sınıfının temellerini atan ilk kuşak milyarderler de tarihe karıştılar. Siyaseti bir kavga mesleği haline dönüştüren nice isim de yokluğa karıştı. Bu gerçekler insanları tabii ki umursamazlığa yönlendirmemeli... "**Nasıl olsa öleceğim**" diyerek elini eteğini dünya işlerinden çekenler sadece kıt akıllıdır. Ama olayı sürekli gerginliğe ve kavgaya taşıyanlar da affedilemezler.

Amerika örneği

Siyaseti kin ve nefrete taşıyanlar için önümüzde Amerika örneği var... Seçilmiş

Başkan Trump'ı neredeyse hain ilan eden bir muhalefetin varlığı bugünkü Amerikan siyasetini yansıtıyor. Ve bu muhalefetin başkan adayı Biden'ın Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a dönük düşünceleri de, kendi ülkesinin Başkanı Trump'a bakış açısından farksız değil mi?

Dikkat edelim

Kısacası biz bize benzeyelim ve var olmak denilen o şansımızı kötüye kullanmayalım. Unutmayalım ki bu şans çocuklarla ve milyonlarca vatandaşımızla paylaşıyoruz. Bu şans kirletmeyelim ve işin özünde "**Şans**"ın bulunduğunu hiç unutmayalım.